

„Turandot“

Novembrikuus, käesoleval aastal, täitub 15. aastat Giacomo Puccini surmasti, nii et meil on ka eriline põhjus esitada tema viimast teost. Puccini suvi teatavasti kurguvähki ja „Turandot“ jäi lõpuini komponeerimata, kuigi Belgiaasse operatsioonile sõites helilooja 36 skitsilehte teele kaasa võttis, nähtavasti lootusega, et tal õnnestub teost lõpetule viia. Operatsioon õnnestuski viitunud dr. Leroux'i ettevõttel ja raadiomini kuuri kaasabil — kuid sõda ei pannud vastu salaparastele kiirrele ja Puccini sulges oma silmad igavesele unele 29. nov. 1924. a.

Tema õpilane Franco Alfano lõpetas „Turandoti“ järelejäänud skitside järele, püüdes vältida igasugu omapära ja jäljendada vaid maestro stiili. Viimane duett Turandoti ja Calafi vahel ning lõpukoos, tenori aaria motiividel on nii siis Franco Alfano sulgest. Kuid ka selle kohta on makser Hebbeli lause: „on võimatu edasi mõelda seal, kus keegi mõlemise katkestas, niisama võimata edasi luuletada, kus keegi luuletuse pooleli jätnud!“

See võis olla väga haarav hetk, kui Toscanini „Turandoti“ esietendusel, pärast Liu laiba äraviimist, taktikepi puidlile asetask ja publiku poole pöördudes, ütles: „Siin lõpetab meistri töö!“ Kullap oli see ka vääriskaim viis, lahkunu mälestust austada!

Sellel õhtul lõppes etendus Puccini helidega ja pärast seda, kantakse „Turandoti“ ette Franco Alfano finaaliaga.

„Turandoti“ sidust

1. pilt. Juba kolmas aasta valitseb Hiinas Turandoti julm režiim. Kaksteistkümmend õnnetu printsi on pidanud jätma oma pead Pekingi müürile, kuna nad Turandoti mõistatusi ei suutnud lahendada. Viimane neist oli noor Pärsia prints. Kogu rahvas elab nagu mingis verises uimas ja ihkab vaid uusi vaatamänge, uusi olivreid.

Sellises miljöös kohtavad pagendatud ja pimedaks torjitud Tatari vürst Timur ja selle poeg Calaf ootamatult Pekingis, keisri Lossi ees, määratseva massi keskel. Saabub rongkäik, eesotsas Färsia printsiga, keda viiakse hukkamisele. Noorest printsist on võlutud isegi vere järele jannuv rahvahulk, kuid Turandoti sõda on kulum ja kivine ning noor prints järgneb üheteistkümnemele eelmenule.

Turandoti hekeline ilmunine palae rõdule, Pärsia printsi saatuse otsustamiseks, otsustab ka Calafi saatuse. Ta on printsessi ilust ja sarmist haaratud ja otsustab ka minna mõistatuste katsetele, kuigi Ping, Pang, Pong teda sellest igasuguste abinõudega emale pühavaad hoida. Ei

nita isegi isa ja noore orjafari Liu palved ja Calaf lööb kolm korda „surma gongi“, mis on uue katsetaja ilmunise märgiks.

2. pilt. Ping, Pang, Pong unistavad Hiina mõõdund rahust, mälsetavad hukkumuid printse ja maalivad endile silme ette unelmuilte, kui kena oleks, kui printsessi tabaks armastus, mis tooks Hiinale tagasi rahu.

Kuid juba kõlavad jubedad trombeedi hääled, kuulutades uue katse algust.

3. pilt. Turandot selgitab põhjuse, miks ta kogu maailma meessoost vastu kannab viha ja siis algab mõistamine. Neid on kolku kolm (1. lootus, 2. veri, 3. Turandot) ja Calaf lahendab nad kõik. Maksava seaduse järele peab nüüd Turandot minema Calafile mehele, kuid kõrge printsess suvatseb tõrkuda ja palub isa teda süüdistada alandavast häbit. Altoun on aga paendumatu ja seal annab Calaf talle ise võimaluse: „tulle mulle hommikuks, kes olen — ja minu elu on sinu käes!“

Sellega nõustub ka Altoun, kuid tervitab Calafi juba kui oma tulevast väimeest, olles kindel, et Turandot iialgi võõra nime teada ei saa.

4. pilt. Turandot on annud kogu Pekingile käsu, et sellel tõl ei tohi linnas keegi magada. Kõik peavad katsuma teada saada võõra printsi nime.

Ping, Pang, Pong ähvardavad, paluvad, manguvad Calafi, kuid see jääb kindlaks ja ootab vaid esimest pätkese kiirt, mis toob talle ihaldatava võidu.

Seal tuuakse sisse Liu ja Timur. 1-ses pildis on neid nähtud koos Calafiga ja arvatakse, et nende käest saab võõra printsi nime teada. Ilmub ka Turandot. Luid pühatakse, kuid ta vaikib. Usaldab vaid Turandotile, mis talle annab niipalju hingejõudu: see on armastus! Selle järele tapab ta enda kõikide juuresolekul.

Nüüd jäävad Turandot ja Calaf kahekesi. Calaf paljastab Turandoti pettemaailma ja suudleb teda. See suudlus äratab Turandoti, ta tunnistab Calafile, et ta esmakordsel kohtamisel juba aimanud, et nüüd tuleb kaotus ja tal tuleb alistuda.

Üheskoos lähevad nad keisri (isa) ja rahva juurde.

5. pilt. Turandot teatab isale, et tal õnnestus teada saada võõra printsi nime ja see on: armastus.

Hiinas rahvas hoiskab Turandotile ja ühstib keisrit ning armastuse võimu.

Märki:

- 1) Tagasihooldad piletide hind võetakse arvesse ainult siis, kui odavam pilet kallima hinnalisema vastu vahetatakse.
- 2) Saatis, jalutus- ja riietehoiuruumes on suitsetamine keelatud. Suitsetajaid palutakse kasutada ainult eelneandade juures suitsetamiseks määratud ruume. Korraldamise teenistuses olevatel aminerikundel on eeskiri, korraldajatele tähelepanu sullele korraldajatele juhtida, mille alla palutatakse paanduda.
- 3) Ettekande ajal on saali ühesed kiinid.

Jahatus